

Maria Mannermaa

MIKÄ MEITÄ LAULATTA?

Ammatillista alaa vaihtaneiden laulunopiskelijoiden tutkintoon johtaville lauluopinnoilleen antamia merkityksiä

MIKÄ MEITÄ LAULATTA?

Ammatillista alaa vaihtaneiden laulunopiskelijoiden tutkintoon johtaville lauluopinnoilleen antamia merkityksiä

Maria Mannermaa
Opinnäytetyö
Kevät 2012
Musiikin koulutusohjelma
Oulun seudun ammattikorkeakoulu

TIIVISTELMÄ

Oulun seudun ammattikorkeakoulu

Musiikin koulutusohjelma, musiikkipedagogin suuntautumisvaihtoehto

---

Tekijä: Maria Mannermaa

Opinnäytetyön nimi: MIKÄ MEITÄ LAULATTAA? Ammatillista alaa vaihtaneiden laulunopiskelijoiden tutkintoon johtaville lauluopinnoilleen antamia merkityksiä

Työn ohjaaja: Jaana Sariola

Työn valmistumislukukausi ja -vuosi: toukokuu 2012

Sivumäärä: 26 + 2 liitesivua

Opinnäytetyössäni halusin syventää ymmärrystäni ihmisten laulunopintoihin suuntautuvista urasuunnitelmista ja havainnoida laulunopiskelijoiden tutkintoon johtaville opinnoilleen antamia merkityksiä. Erityisesti mielenkiinnon kohteenani olivat aikaisemman ammatillisen koulutuksen omaavat tutkintoon johtavassa koulutuksessa opiskelevat laulunopiskelijat. Hyödynsin ja sovelsin opinnäytetyössäni aikaisemmin Helsingin yliopiston käyttäytymistieteellisessä tiedekunnassa saavuttamaani tietoutta ja osaamista. Pro gradu -tutkielmassani havainnoin opiskelijaäitien opiskelumotivaatiota ja heidän opinnoilleen antamia merkityksiä. Musiikin alan opinnäytetyössäni toin samaa tematiikkaa musiikin alan, erityisesti laulun, opiskelijoihin laajentaakseni ymmärrystäni omaa erityisalaani kohtaan.

Opinnäytetyön tutkimusote pohjautuu fenomenologiseen tutkimusmenetelmään. Opinnäytetyön teoreettinen ja menetelmällinen viitekehys rajautuu merkitysten havainnointiin. Esimerkiksi motivaatiotutkimukseen liittyvät aspektit rajautuivat tässä vaiheessa pois. Opinnäytetyö on luonteeltaan kuvaileva ja kartoittava esitellen mielenkiintoisia näkökulmia kohderyhmän kokemuksista. Opinnäytetyö tarjoaa mielekkäitä jatkotutkimusvaihtoehtoja ja voi toimia luontevana esikartoitustyönä jatkotutkimuksille.

Aineisto kerättiin sähköpostikyselynä. Tutkimusjoukkoon (n = 5) kuului Pohjois-Pohjanmaalla sekä pääkaupunkiseudulla laulun tutkintoon johtavissa opinnoissa opiskelevia, aikaisemman ammatillisen tutkinnon omaavia musiikinopiskelijoita. Vastauksista nousi esille intohimo laulua kohtaan sekä halu kokeilla kykyjä laulun opiskelun saralla. Laulunopinnoille asetettiin myös tavoitteita, jotka liittyivät alalle työllistymiseen. Kaikilla kyselyyn vastanneilla on myös aikaisempaa laulun harrastustaustaa ja laulun tutkintoon johtavat opinnot koettiin luonnollisena jatkeena aikaisemmille harrastetason opinnoille.

Asiasanat: musiikki, laulu, opiskelu, merkitys

ABSTRACT

Oulu University of Applied Sciences

Degree Programme in Music, Option of Music Pedagogue

Author: Maria Mannermaa

Title of thesis: Why Do We Sing? The meanings of singing studies given by singing students with previous education

Supervisor: Jaana Sariola

Term and year when the thesis was submitted: Spring 2012   Number of pages: 26 + 2 appendix

---

The purpose of this study was to deal with experiences of those singing students who already have previous education and now study singing as their second vocational training. I used my former knowledge and skills reached in my behavioral university studies at Helsinki University. My university thesis was based on the meanings which mothers give to their studies. Now I focused on the students who belong to my own profession in music.

The used method was phenomenology. Phenomenology focuses on the essence of a phenomenon. The main purpose is to investigate, understand and describe the meaning of the lived-experience. The meanings are interpretations of the lived-experiences. This study offers an interesting description of the meanings that the participants gave to their singing studies. This study can also be figured as a groundwork for further study.

The questionnaire based data was collected with the help of Internet and email. The participants of this study (n = 5) were from Northern Ostrobothnia and Helsinki area. The passion and desire to sing and develop the skills were mainly the meanings connected to the meanings they gave to their singing studies. They also wanted to have a vocational career in music. All the participants had previous singing studies as a hobby. The vocational singing studies were figured as a logical continuum.

Keywords: music, singing, studying, meaning

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	6
2 TUTKIMUSTEHTÄVÄN TIETOPERUSTA	8
2.1 Tutkimusmenetelmä	8
2.2 Moderni motivaatiotutkimus	8
2.3 Fenomenologinen tutkimusmenetelmä	9
2.4 Muuttuva maailma	10
3 TUTKIMUSTEHTÄVÄ	12
4 TUTKIMUSKOHDE JA AINEISTON KERÄÄMINEN	13
5 AINEISTON TARKASTELU JA RAPORTOINTI	15
5.1 Vastaajien taustatiedot	15
5.2 Millaisia merkityksiä ammatillista alaa vaihtaneet laulun ammattiopiskelijat antavat laulunopinnoilleen?	16
5.3 Mitä tavoitteita ammatillista alaa vaihtaneet laulun ammattiopiskelijat asettavat laulunopinnoilleen	17
5.4 Miksi ammatillista alaa vaihtaneet laulun ammattiopiskelijat valitsivat opiskelualakseen juuri laulun ja musiikin ammatilliset opinnot?	17
5.5 Kokemuksia laulun ammatillisista opinnoista	18
6 POHDINTA	21
LÄHTEET	26
LIITTEET	27

1 JOHDANTO

Opinnäytetyöni päällimmäisenä lähtökohtana on henkilökohtainen kiinnostukseni ihmisten motivaatiota kohtaan. Motivaatio erilaisia asioita kohtaan saa meidät toimimaan eri tavoin. Uraohjaajan työssäni olen kohdannut ihmisten erilaisia motivaation tasoja sekä motivaation lähteitä ja kohteita. Kiinnostukseni ihmisten käyttäytymistä, esimerkiksi henkilöstöjohtamista ja ihmisten urasuunnitelmia kohtaan ovat laulunopintojeni ohella osaltaan muovanneet opinnäytetyöni tavoitteita ja suuntaa. Mikä meitä laulattaa? -opinnäytetyössäni tarkastelen ammatillista alaa vaihtaneiden laulun tutkintoon johtaviin opintoihin hakeutuneiden ihmisten opinnoilleen antamia merkityksiä.

Opinnäytetyössäni pyrin laajentamaan ymmärrystäni yksittäistä motivaation kohdetta, laulunopiskelua, kohtaan. Opinnäytetyössäni hyödynnän ja sovellan aikaisempien käyttäytymistieteellisten yliopisto-opintojeni aikana saavuttamaani osaamista ja tietoutta sekä omakohtaista musiikkia ja laulunopiskelua kohtaan tuntemaani esiymmärrystä unohtamatta oppimisen janoa ja taiteen tekemisen paloa. Aikaisemmin pro gradu -tutkielmassani olen tutkinut opiskelevien äitien opiskelumotivaatiota ja heidän opinnoilleen antamia merkityksiä. Koin yliopisto-opinnoissani tekemäni tutkimuksen teon merkityksekkääksi ja mielekkääksi tavaksi lisätä tietouttani ja asiantuntijuuttani motivaatiotutkimuksesta, aikuiskoulutuksesta ja uraohjauksesta. Siksi koen mielekkääksi toteuttaa samankaltaisen tutkielmatyön musiikin alan opinnäytetyönäni ja samalla pyrkiä lisäämään asiantuntijuuttani nimenomaan musiikin pedagogisia valmiuksia ja asiantuntijuutta silmällä pitäen.

Merkitykset ovat inhimillisten kokemusten tulkintoja, jotka voivat olla ihmisten itsensä toiminnalleen antamia tai ulkopuolisen, esimerkiksi tutkijan objektiivisesti toisen ihmisen toiminnalle antamia (Hirsjärvi 1983, 113). Tutkielmassani pyrin tarkastelemaan ja kuvailemaan tutkimusjoukkoni tutkintoon johtaville lauluopinnoilleen antamia merkityksiä.

Opinnäytetyöni on laadultaan lähinnä kuvaileva ja kartoittava. Se tarjoaa valmiuksia ja esitietoutta esimerkiksi syvällisemmälle jatkotutkimukselle. Merkityksien tarkastelu tuottaa uutta mielenkiintoista tietoutta alaa vaihtaneiden laulunopiskelijoiden kokemuksista. Näitä kokemuksia

keräämällä ja vertaamalla muihin verrokkiryhmiin voitaisiin mielestäni tulevaisuudessa saada lisää mielenkiintoista tietoa ihmisten muun muassa opiskelua ohjaavista motiiveista.

Opinnäytetyöni tarjoaa mielenkiintoisia näkökulmia musiikin opetustyön parissa työskenteleville sekä vertaisnäkökulmia musiikin, erityisesti laulun, opiskelijoille. Opinnäytetyöni antaa viitteitä siitä, että tulevaisuudessa ammatinvaihtajien ja/tai musiikinopiskelijoiden tutkiminen esimerkiksi henkilökohtaisten projektien menetelmällä voisi tarjota merkityksellistä koulutuspoliittista ja sosiologisesti arvokasta lisätietoutta esimerkiksi koulutusta järjestäville organisaatioille sekä uraohjauksen ja ammatinvalinnan parissa työskentelevälle henkilöstölle.

2 TUTKIMUSTEHTÄVÄN TIETOPERUSTA

2.1 Tutkimusmenetelmä

Opinnäytetyöni menetelmällinen perusta nojaa pääosin fenomenologiseen tutkimusmenetelmään. Tutkimusmenetelmää valitessani inspiroiduin myös modernista motivaatiotutkimuksesta, erityisesti henkilökohtaisen projektin menetelmästä, joka tutkimuksessa käyttämäni fenomenologisen menetelmän tapaan korostaa ihmisen kykyä kertoa omaan elämänpiiriinsä kuuluvista asioista. Molempien menetelmien mukaisesti ihmisten henkilökohtaiset kokemukset sisältävät merkittävää tietoa. Fenomenologinen tutkimusmenetelmä antoi tutkielmalleni yhtenäisen tutkimuslähtökohdan sekä metodin keräämäni aineiston kokonaisvaltaiselle analysoinnille pyrkiessäni ymmärtämään tutkimushenkilöitteni kertomia kokemuksia kokonaisuuksina.

2.2 Moderni motivaatiotutkimus

Modernille motivaatiotutkimukselle tyypillistä on pyrkimys kuvailla ja tutkia motivaatiota ihmisten itse kuvailemien tavoitteiden avulla. Perinteikkäämmässä motivaatiotutkimuksessa motivaatiota on tutkittu ja mitattu projektiivisilla menetelmillä, kuten kyselylomakkeilla. Modernissa motivaatiotutkimuksessa tutkimus perustuu sen sijaan ihmisten kertomuksiin henkilökohtaisista kokemuksistaan, esimerkiksi henkilökohtaisista pyrkimyksistään, projekteistaan tai tavoitteistaan. (Salmela-Aro 2002.) Opinnäytetyöni voidaan katsoa sijoittuvan osittain modernin motivaatiotutkimuksen kenttään, koska se perustuu tutkimusjoukon henkilökohtaisiin kokemuksiin perustuvien kertomusten tarkasteluun.

Modernin motivaatiotutkimuksen edustajat Katariina Nurmi ja Jari-Erik Salmela-Aro ovat tutkineet tavoitteiden ja hyvinvoinnin yhteyksiä sekä motivaation roolia ihmisen elämänkaareissa. Nurmen 1980-luvulla kehittämän yksilön oman elämän ohjauksen teorian mukaan ihminen itse ohjailee omaa elämäänsä asettamalla tavoitteita sekä kehittelemällä suunnitelmia ja strategioita tavoitteidensa saavuttamiseksi. Nurmen mukaan ihminen asettaa tavoitteitaan vertailemalla motiivejaan ympäristön luomiin mahdollisuuksiin. Näin mahdollisuudet ja rajoitteet ovat vaikuttamassa yksilön tulevaisuuden suunnitteluun ja tavoitteiden asetteluun. (Nurmi & Salmela-Aro 2002, 22.)

Nurmen teoria tarjoaa tarkastelunäkökulmia tälle työlle. Tutkimusjoukon lauluopintoja voidaan tarkastella Nurmen teorian kolmen mekanismin (tavoitteiden asettaminen, suunnittelu ja strategiat tavoitteiden saavuttamiseksi) pohjalta. Hyödynsin ja sovelsin tätä tarkastelunäkökulmaa haastattelulomaketta luodessani.

2.3 Fenomenologinen tutkimusmenetelmä

Fenomenologia on filosofistinen lähestymistapa, joka tutkii ilmiöitä (fenomeeni voidaan vapaasti suomentaa sanalla ilmiö) ja sitä, kuinka ilmiöt saattavat merkityksinä antaa tietoa, joka kertoo muustakin kuin ihmisten tavasta nähdä asiat. Kun tutkitaan, millaisina merkityksinä kunkin ihmisen elämäntodellisuus heille avautuu, on kysymys ilmiöiden tutkimisesta. (Varto 1992, 85.)

Lähtökohtanani on tutkailla ammatillista alaa vaihtaneiden laulun ammattiopiskelijoiden lauluopinnoilleen antamia merkityksiä heidän kokemustensa pohjalta. Fenomenologia tarjoaa tutkielmalleni mielekkään näkökulman ja tutkimusotteen, sillä fenomenologia tutkii ihmisten kokemuksia suhteessa ihmisen omaan elämäntodellisuuteen. Fenomenologian mukaan ihmisen suhde ympäröivään maailmaan on intentionaalinen eli kaikki meitä ympäröivä merkitsee meille jotain. Ihminen on siis aina suhteessa ympäröivään maailmaansa. (Laine 2001, 26–28.) Näin ollen muuttuvassa maailmassa muuttuvien elämäntilanteiden merkitysten tutkiminen fenomenologista otetta hyödyntäen on perusteltua.

Edmund Husserlin kehittelemä fenomenologia on eräs 1900-luvun filosofisen ajattelun päävirtauksista. Husserlin fenomenologiassa fenomenologisella reduktiolla on keskeinen merkitys. Fenomenologisen reduktion ideana on siirtää syrjään eli sulkeistaa epäolennaisuudet ja keskittyä analyysin kannalta olennaisiin tietoihin. Tähän liittyy myös pyrkimys sulkea tutkijan omat mielipiteet ja kokemukset tutkittavan asian ulkopuolelle. (Saarinen 1986.)

Tutkielmani aineistoa tarkastellessani pyrin sulkemaan omat kokemukseni ja näkemykseni ulos tutkimusaineiston tarkastelusta. Koska aihe on joiltain osin omakohtainen (omaan kokemukseen laulun tutkintoon johtavista opinnoista), täydellisen reduktion saavuttaminen asettaa aineiston tarkastelulle omat haasteensa. Pyrin tutkimuksessa käyttämään esitietouttani lähinnä esimerkiksi tutkimusasetelman asettamisessa ja valjastamaan esitietouttani tarkastelulle hyödyksi ilman, että jollain tapaa johdattelisin tutkimushenkilöitä tai ennakoisin heidän kertomuksiaan. Aineiston kerääminen sähköpostitse voi osaltaan toimia tutkijan, tutkijan mielipiteiden ja

olemuksen sulkeistamisen välineenä. Sähköpostitse suoritettavassa haastattelussa vastaaja voi itse ilmaista mielipiteensä ja vastauksensa haluamallaan tavalla. Haastattelija ei näin toteutuneessa haastattelussa pääse esimerkiksi lisäkysymyksillään, eleillään tai ilmeillään vaikuttamaan haastattelukysymysten painotuksiin, vaan vastaajat voivat vapaasti vastata kuhunkin kysymykseen oma-aloitteisesti sillä laajuudella, jonka kokevat tarpeelliseksi.

Aineiston tulkitsemisessa ja havainnoinnissa laulunopiskelun omakohtaisesta tuntemuksesta on oma hyötynsä. Konteksti on tuttu ja ymmärrän laulun opiskeluun liittyviä erityispiirteitä. Tutkimuksen tarkastelun raportoinnissa pyrin välittämään tutkimusjoukkoni kokemuksia mahdollisuuksien mukaan myös ilman omaa tulkintaani. Tähän perustuen opinnäytetyöni sisältää suoria lainauksia tutkimusjoukon vastauksista.

Fenomenologia tarjoaa tutkijoille monia työkaluja, joita voidaan hyödyntää ihmisten kokemusten tutkimisessa. Fenomenologinen metodi ei ole väline tai keino niiden tiukimmassa merkityksessä, vaan se on lähinnä metodi asenteena ja tapana havainnoida maailmaa. (Varto 1992, 85.) Fenomenologinen menetelmä tarjoaa mielestäni tutkimuslähtökohtiini sopivan ja mielekkään lähtökohdan. Kartoittavassa työssä mielestäni avoin ja vastaanottava asenne havainnointiin antaa tutkimusaineistolle parhaan lähtökohdan kertoa omaa tarinaansa. Modernin motivaatiotutkimuksen antama inspiraatio sekä fenomenologian mukainen aineiston kokonaisvaltainen tarkastelu täydentävät kokemusteni mukaan toisiaan.

2.4 Muuttuva maailma

Alati muuttuvassa yhteiskunnassamme muutos on koko ajan läsnä. Organisaatiot ovat jatkuvassa kehityksessä ja sen myötä myös yksilöt kohtaavat kehitys- ja muutostarpeita. Organisaatioista ja yksilöistä riippuen muutostarpeet vaihtelevat. (Senge 2006). Muuttuvassa maailmassa yhden ammatin harjoittaminen ihmisen työuran aikana on yhä harvinaisempaa. Uraohjaajan työssäni olen kohdannut useita alan vaihtoa suunnittelevia ihmisiä. Syyt uranvaihdoksiin vaihtelevat laidasta laitaan yksilöistä ja tilanteista riippuen. Taustalla voivat olla vaikuttamassa esimerkiksi työvoimapolitiittiset muutokset, työelämän rakenteelliset muutokset, yksilön henkilökohtaiset muutostarpeet tai henkilökohtaiseen elämäntilanteeseen liittyvät muutosvoimat.

Opinnäytetutkielmassani pyrin tarkastelemaan laulun ammatillisiin opintoihin hakeutuneiden alanvaihtajien alan vaihdokseen antamia syitä ja laulunopinnoilleen antamia merkityksiä.

Muuttuvassa maailmassa organisaatioihin kohdistuvat uudistumisen ja uuden oppimisen paineet peilautuvat myös yksilöihin. (Senge 2006) Opinnäytetyöni tarkastelussa pyrin myös havainnoimaan tutkimushenkilöiden mahdollisia aikaisempaan alaan kohdistuneita uudistuspaineita.

3 TUTKIMUSTEHTÄVÄ

Tutkimukseni alkuperäisenä liikkeelle sysäävänä motiivinani on löytää vastauksia kysymykseen: *mikä meitä laulattaa*. Keräämäni aineisto koostuu ammatillista alaa laulun tutkintoon johtaviin opintoihin vaihtaneiden henkilöiden itsensä kertomista kokemuksista, joita havainnoimalla ja tulkitsemalla pyrin tutkielmassani löytämään vastauksia seuraaviin kysymyksiin:

- Millaisia merkityksiä ammatillista alaa vaihtaneet laulun ammattiopiskelijat antavat laulunopinnoilleen?
- Mitä tavoitteita ammatillista alaa vaihtaneet laulun ammattiopiskelijat asettavat laulunopinnoilleen?
- Miksi ammatillista alaa vaihtaneet laulun ammattiopiskelijat valitsivat opiskelualakseen juuri laulun ja musiikin ammatilliset opinnot?

Katsaus ammattikorkeakouluissa tehtyjen opinnäytetöiden julkaisuarkistoon (Ammattikorkeakoulujen verkkokirjasto 2012, hakupäivä 28.4.2012) antaa viitteitä siitä, ettei laulunopiskelijoiden opinnoilleen antamia merkityksiä ole ainakaan ammattikorkeakoulutasoisissa töissä tarkasteltu. Lauluun liittyvät tarkastelut ovat keskittyneet lähinnä opetus- tai oppimismetodeihin, henkilökohtaiseen kasvuun taiteilijana tai laulunopettajan ja oppilaan väliseen suhteeseen. Laulua ja laulunopetusta tai -opiskelua on tarkasteltu myös monissa tutkielmissa osana jotain suurempaa kokonaisuutta. Varsinaisia opiskelijoiden motivaatiotaustaa, kokemuksia ja urasuuntautuneisuutta käsitteleviä tutkielmia en julkaisuarkistosta onnistunut löytämään.

Olenkin tutkimustehtäväni taustoituksessa hyödyntänyt aikaisempaa pro gradu -tutkielmassani muun muassa motivaatiotutkimuksesta keräämääni tietoutta. Opinnäytetyöni teoriatausta ja menetelmä nojaavat tämän aikaisemman työni päivitettyyn tietoisuuteen ja uuteen alakohtaiseen aineistoon sekä opinnäytetyöhön saamaani ohjaukseen ja opastukseen. Lisäksi hyödynnän opinnäytetyössäni käytännön työelämästä aikuisopiskelusta ja uraohjauksesta keräämääni tietoutta.

4 TUTKIMUSKOHDE JA AINEISTON KERÄÄMINEN

Aineiston laajuuden ja käsittelytavan rajaaminen asettavat opinnäytetyölleni omat haasteensa, sillä mielekkäitä tarkastelunäkökulmia olisi tarjolla lukuisia. Rajasin tutkimuskohteekseni laulun tutkintoon johtavassa koulutuksessa opiskelevat, aikaisemman ammatillisen tutkinnon joltain muulta kuin musiikin alalta omaavat opiskelijat. Koska opinnäytetyöni tarkoitus on lähinnä toimia laajemmalle tutkimustyölle esikartoitusta tarjoavana pohjatyönä, rajaan tutkimusjoukon kokoa opinnäytetyössäni viiteen henkilöön. Fenomenologista tutkimusasetelmaa käytettäessä laajemman tutkimusjoukon käsittely voisi paisuttaa opinnäytetyötä tässä vaiheessa turhankin massiiviseksi tutkielmaksi. Jatkossa tutkimusjoukkoa laajentamalla ja/tai tutkimusotetta syventämällä tutkimustyötä voisi mielekkäällä tavalla laajentaa vaativampaankin tutkimukseen.

Tutkimusjoukon kokoamisessa hyödynnän omia alakohtaisia kontaktejani sekä sosiaalista mediaa (Facebook). Tavoitteenani on löytää eri-ikäisiä, alkuperältään erilaisia ammatillisia aloja edustavia sekä molempia sukupuolia edustavia tutkimushenkilöitä. Haen myös tutkimushenkilöitä, jotka eivät kuulu minun jokapäiväiseen ja läheiseen ystäväpiiriini, vaan ovat sopivan ulkopuolisia, jotta tavoitteeni fenomenologisesta reduktiosta toteutuisi siinä mittakaavassa, kuin sen on mahdollista toteutua. Kontaktieni hyödyntämisen seurauksena tutkimushenkilöt eivät ole minulle täysin vieraita, vaan jokainen heistä on minulle tuttu jostain yhteydestä. Tosin Suomessa laulunopiskelun piirit ovat suhteellisen pienet, joten minulle täysin tuntemattomien henkilöiden löytäminen voisi asettaa tutkimustyölle liiankin suuria haasteita ja hankaloittaa tutkimusjoukon kokoamista.

Tutkimusaineiston keräämisessä hyödynnän sähköpostia. Sähköpostitse tapahtuva aineiston keruu mahdollistaa tutkimushenkilöiden vapaan vastaamisen itselleen sopivimpana ajankohtana itselleen mielekkääksi katsomassaan ympäristössä. Myöskään tutkimushaastattelijan persoona tai viestintätapa ei sähköpostitse tapahtuvassa haastattelussa ole mukana vaikuttamassa tutkimushenkilöiden vastauksiin siinä määrin kuin esimerkiksi kasvokkain tapahtuvassa vuorovaikutteisessa haastattelutapahtumassa.

Sähköpostitse lähettämäni kysely perustuu avoimiin kysymyksiin. Pyrin laatimaan kysymykset mahdollisimman avoimiksi, jotta kysymyksenasettelu ei ohjaisi vastaajien kokemuksia ja kerrontaa liikaa. Toisaalta kysymyksenasettelulla pyrin sopivassa määrin myös ohjaamaan

vastaajien kerrontaa tutkimusongelmaani kohti. Tutkimuskysymykset sekä taustoittavat kysymykset toimivat toisiaan täydentävinä ja tähtäävät kokonaisuuden hahmottamiseen.

5 AINEISTON TARKASTELU JA RAPORTOINTI

Tutkimukseen osallistuneet rekrytoitiin vastaamaan opinnäytetyön tekijän henkilökohtaista verkostoa ja sosiaalista mediaa (Facebook) hyödyntäen. Tutkimuskysymyksiin vastanneet henkilöt lupautuivat vapaaehtoisesti mukaan ja vastasivat heille sähköpostitse lähettämiini avoimiin kysymyksiin itselleen sopivana ajankohtana, itse määrittelemällään laajuudella. Aineiston tarkastelun raportoinnin yhteydessä esitetyt lainaukset ovat suoria lainauksia tutkimusjoukon vastauksista. Olen ainoastaan poistanut tai muuntanut vastauksista mahdolliset tunnistetiedot tutkimushenkilöiden yksityisyyden säilyttämiseksi.

5.1 Vastaajien taustatiedot

Kokemuksiin keskittyvässä tutkielmassani en nähnyt mielekkääksi tarkastella ja raportoida tutkimusjoukon vastaajia yksilöllisesti, vaan pyrin raportoinnissani pikemminkin keskittymään kokemuksellista tietoutta tarjoavaan aineistoon. Mikäli tutkimukseen osallistuneita vastaajia esiteltäisiin yksilöllisesti, heidät voisi myös hyvin todennäköisesti näiden tietojen perusteella tunnistaa. Haastattelupyynnössä tutkimushenkilöille luvattiin anonymiteetti, joten yksilöllisten taustatietojen tarkempi raportointi ei näin ollenkaan ole mahdollista.

Esittelen kuitenkin muutamia yhteen vedettyjä tietoja vastaajien taustatiedoista, koska taustatiedot kuvaavat osaltaan tutkimusjoukon elämäntodellisuutta ja sitä kontekstia, jota vasten he kokemuksiaan peilaavat. Samalla opinnäytetyön lukija saa jonkinasteisen kuvan tutkimusjoukon monipuolisuudesta.

Vastaajien ikä vaihtelee kahdestakymmenestäkuudesta (26) vuodesta kolmeenkymmeneenkuuteen (36) vuoteen. Tutkimusjoukon sukupuolijakauma on kolme (3) naista ja kaksi (2) miestä. Aikaisemmalta koulutus- ja ammatilliselta taustaltaan vastaajat ovat kaikki ylemmän tai alemman korkeakoulututkinnon omaavia. Vastaajien asuinpaikkakunnat vaihtelevat siten, että kaksi vastaajista on Pohjois-Pohjanmaalta ja kolme pääkaupunkiseudulta. Siviilisäädyltään vastaajat jakaantuvat kolmeen naimisissa olevaan ja kahteen naimattomaan. Yhdellä vastaajista on lapsia. Vastaajista kaikilla on ollut työsuhte ennen tutkintoon johtavien laulunopintojen aloittamista. Vastausten perusteella ei voi aukottomasti tarkastella nykyisten opintojen ja työelämän yhdistämistä. Toisaalta se ei ole tämän tutkielman ydintarkastelukohteena,

vaikka toisaalta tarjoaisi mielekästä lisätietoa. Tämä olisi hyvä huomioida, mikäli aihealuetta halutaan tutkia lisää jatkossa.

Vastauksissa ei ole havaittavissa eroja sukupuolten tai eri-ikäisten vastaajien välillä. Perheellisen vastaajan vastaukset eivät myöskään erotu muista vastauksista. Samoin eri paikkakuntien kesken vastaukset ovat samansuuntaisia.

5.2 Millaisia merkityksiä ammatillista alaa vaihtaneet laulun ammattiopiskelijat antavat laulunopinnoilleen?

Tutkimusryhmän vastauksissa nousevat esille intohimo laulua kohtaan, unelmat laulusta ammattina sekä halu koetella omia kykyjä ja niiden riittävyyttä laulun opiskelun saralla.

”Siitä lähtien kun aloitin laulunopiskelut, olen unelmoinut oopperalaulajan ammatista.”

”Olen sen verran kunnianhimoinen ja peräänantamaton, että halusin tietää miten pitkälle siivet kantavat”

”Se on intohimoni. En voisi kuvitella elämää ilman laulua. Haluan kertoa ihmisille tarinoita laulujen / oopperan kautta ja koskettaa heitä. Lavalla tunnen olevani kotona.”

”Olin opiskellut pitkään laulua ja halusin kokeilla siipiäni kunnolla.”

”Laulu on ollut intohimoni ja sisäinen pakko ja elämäntapa jo monta vuotta. Tuntui siltä, etten ole saanut siitä tarpeeksi, vaan haluan kehittää instrumenttiani niin pitkälle kuin mahdollista ja katsoa mitä laulaminen tuo tullessaan.”

”Laulu ja musiikki ovat intohimoni ja haluan oppia käyttämään kehoani ja ääntäni oikein.”

Vastaukset antavat myös viitteitä siitä, että aikaisempi ammatti on ollut vain välivaihe, jonka aikana laulun opiskelu on useimmilla ollut haaveena ja yhtenä tavoitteena.

”Tämä on kuin palaisi lähtöruutuun. Minulla on aina ollut tavoitteena, että vielä hakeudun laulun ammattiopintoihin.”

”Olen laulanut koko ikäni ja se on suuri rakkauteni. En osannut olla laulamatta...”

5.3 Mitä tavoitteita ammatillista alaa vaihtaneet laulun ammattiopiskelijat asettavat laulunopinnoilleen?

Tutkimukseen osallistuneet asettavat kaikki tutkintoon johtaville laulunopinnoilleen selkeitä tavoitteita. Vastauksista nousee esille tavoitteiden jakautuminen kahteen pääsuuntaan. Toinen pääsuunnista on musiikkiopinnojen kautta alalle työllistyminen joko laulajana tai laulopedagogina. Työllistymiseen liittyvien tavoitteiden lisäksi toinen selkeä tavoite on oman osaamisen kehittäminen.

”Tavoittelen tästä työtä itselleni, esiintyjänä ja opettajana.”

”Haluan nähdä, pystynkö saavuttamaan riittävän ammatillisen pätevyyden laulajana ja laulun opettajana.”

”Toivon, että työllistyisin (oopperalaulajana), joko Suomessa tai ulkomailla.”

”Haluan käyttää ääntäni työvälineenä ja toivon että ammatilliset laulunopinnot ovat valmentaneet minua oopperalaulajan ammattiin. Siitä haaveilen yhä, vaikkakin työtilanne on äärimmäisen tiukka.”

”Pyrin kokonaisvaltaiseen kehoni ymmärtämiseen, ääneni löytämiseen ja hyvän tekniikan ja ilmaisukykyä yhdistämiseen. Haluan saada lahjani optimaaliseen käyttöön.”

5.4 Miksi ammatillista alaa vaihtaneet laulun ammattiopiskelijat valitsivat opiskelualakseen juuri laulun ja musiikin ammatilliset opinnot?

Tutkimusaineistoa havainnoimalla voi päätellä, että alaa vaihtaneet laulun tutkintoon johtavissa opinnoissa opiskelevat kokevat laulun opiskelun intohimona ja laulun tutkintoon johtava opiskelu on kaikille vastaajille luonnollinen jatke harrasteopintojen parissa alkaneille laulun opinnoille. Tutkimusryhmän vastauksia havainnoidessa nousee selkeästi esille jokaisen vastaajan aikaisempi harrastuneisuus musiikin ja laulun saralla. Kaikilla on kokemusta laulun opiskelusta jo ennen tutkintoon johtavien opintojen aloittamista.

”Edellisten opintojen päätyttyä lauluopinnot olivat luontainen jatkumo laulutunneilla käymiseen.”

”Jotta olisin edennyt (laulun) opinnoissani, minun oli pakko hakeutua ammatillisiin opintoihin.”

”Harrastetason opinnot eivät tyydyttäneet, halusin tiukempaa opetusta.”

Osalla laulun tutkintoon johtavat opinnot ovat saaneet odotella sopivaa ajankohtaa. Sellaisen tullessa kohdalle sekä tutkintoon johtavien opintojen pääsykokeiden onnistuessa, he ovat suunnanneet alan opintoihin.

"Hain heti lukion jälkeen musiikin alan ammatillisiin opintoihin (oppilaitoksen nimi jätetty pois vastauksesta) kahteen otteeseen. Esiintymisjännitykseni oli kuitenkin sitä luokkaa, etten päässyt opiskelemaan."

"En voisi ajatella elämää ilman laulua. Olen hakenut musiikin alan oppilaitokseen (oppilaitoksen nimi muutettu) muutaman kerran ja pääsin kolmannella yrittämällä koulutukseen."

5.5 Kokemuksia laulun ammatillisista opinnoista

Sähköpostihaastattelukysymyksissä kysytään myös kokemuksia laulun ammatillisista (tutkintoon johtavista) opinnoista. Vaikka nämä kokemukset eivät varsinaisesti vastaakaan tutkielman pääkysymykseen *mikä meitä laulattaa*, tarjoavat kokemukset täydentävää tietoa merkityksistä ja auttavat hahmottamaan kokonaisuutta. Haluan nostaa kokemuksia esille myös tutkielmani raportoivaan osioon erillisenä osanaan, koska mielestäni nämä kokemukset antavat tärkeää lisätietoa musiikin tutkintoon johtavien opintojen parissa työskenteleville. Samalla juuri nämä kokemukset auttavat ymmärtämään laulunopiskelijoiden opiskelun kokonaisuutta ja sen mahdollisia kompastuskiviä. Tämä tietous tarjoaa mielestäni opinnäytetyölle asetettuja pedagogisen valmiuden ja asiantuntijuuden kehittymisen näkökulmia.

Kaikki haastateltavista ovat yleisesti ottaen tyytyväisiä lauluopintoihinsa. Laulun ammattimainen opiskelu koetaan mielekkääksi ja monipuoliseksi sekä sopivalla tavalla haastavaksi. Näihin vastauksiin peilaten vastaajat ovat tyytyväisiä ammatillisiin opintoihinsa ja opinnot vastaavat näin ollen heidän opinnoille asettamiin tavoitteisiinsa, ainakin lauluopintojen osalta.

"En voisi ajatella elämää ilman laulua. Olen hakenut musiikin alan oppilaitokseen (oppilaitoksen nimi muutettu) muutaman kerran ja pääsin kolmannella yrittämällä koulutukseen."

"Koen opinnot erittäin mielekkäiksi, monipuolisiksi ja inspiroiviksi. Varsinkin oopperaproduktioiden aikana oppii PALJON, ei pelkästään laulullisesti tai miten ollaan lavalla, vaan myös erittäin paljon itsestään."

"Itse laulunopetuksen laatu on nautinnollisen erinomaista ja erittäin ammattimaisen pätevää."

”Opinnot vaativat paljon itsenäistä työskentelyä ja intensiivistä läsnäoloa. Se on parasta, kun tiedostetaan olemassa olevat ongelmat ja vahvuudet ja työestetään niitä rakentavalla tavalla.”

Vastaajien kertomien kokemusten perusteella puutteita tai parannettavaa opinnoissa koetaan olevan opintojen rakenteessa. Kritiikkiä ilmenee kokonaisuuden sisällöissä, joissa osa kokee painotusten olevan pielessä. Opiskeluun käytetyn ajan jakaminen toisella tavalla toisi vastausten perusteella lisää mielekkyyttä opiskeluun. Osa vastaajista kokee opinnot luonteeltaan liian koulumaisiksi. Suoristuspainotteisuus ja aikatauluihin sitominen tekevät opinnoista heidän kokemustensa mukaan liian pakotettuja ja turhauttavia. Osassa vastauksia nousee esille opintojen stressaavuus, johon vaikuttamassa ovat edellä mainittujen suorituskeskeisyyden ja aikataulujen lisäksi muun muassa opiskeluilmapiirin kilpailuhenkisyys.

”Liian paljon asiaa liian lyhyessä ajassa. Tähtää aivan liikaa pelkästään tutkintojen suorittamiseen. Mielenkiintoiset asiat pilataan kiireellä ja niihin tutustutaan vain pinnallisesti.”

”Pedagogisten opintojen kokonaisuuden sisältö on pielessä. Ne sisältävät liikaa turhaa jappasua. Musiikin tarinat ovat taas liian laajoja kokonaisuuksia aivan liian lyhyessä ajassa ja liian paljon kerralla.”

”Opiskelu on liian koulumaista. Osittain vaivaavat tutkintoaikataulut, joihin opinnot ovat ikään kuin pakotettu.”

”Laulun ammatilliset opinnot vaativat fokuoitunutta ajankäyttöä. Täytyy oppia antamaan aikaa itselleen, kun joudutaan käsittelemään niin monia asioita päällekkäin. Silti täytyy pyrkiä aktiivisesti kehittymään ja laajentamaan omaa näkemystään alasta ja omasta osaamisestaan.”

”Nautin laulamista ja musiikin tekemisestä, mutta laulun ammatilliset opinnot ovat olleet henkisesti paljon raskaammat, kuin olisin koskaan voinut kuvitella. Suurimmat stressin aiheuttajat ovat opiskeluilmapiiri, kilpailu ja oman väylän löytämisen vaikeus.”

Yksi vastaajista kokee suomalaisen laulunopetuksen olevan haasteetonta ammattielämää silmällä pitäen. Vastauksesta voi päätellä, että vastaaja tähtää opinnoillaan oopperalaulajan työhön, johon hän siis viittaa ammattielämällä. Mikäli aihetta tutkittaisiin enemmän, olisi mielenkiintoista tehdä tarkentavaa kyselyä siitä, millä keinoilla vastaajan mielestä ammatillisesta koulutuksesta saataisiin enemmän ammattielämän haasteisiin vastaavaa.

”Koen ammatilliset laulunopinnot haastavina, mutta enemmänkin voisi vaatia. Oman kokemukseni mukaan Suomen laulukoulutus ei tarjoa riittävän tiukkoja haasteita ammattielämää silmällä pitäen.”

Jatkotutkimusta ajatellen tarkentavien lisäkysymysten esittäminen sekä parannusehdotusten kyseleminen tutkimukseen osallistuneilta voisivat olla jatkotutkimukselle herkullisia vaihtoehtoja. Opiskelijoiden kokemuksista nousseiden koettujen epäkohtien tarkastelu ja negatiivisiin kokemuksiin vastaaminen voisivat olla hyödyksi koulutusta järjestävien oppilaitosten tulevaisuuden opintosisältöjen suunnittelussa. Tosin resurssikysymykset ja yksilöllisten mielipiteiden vaihtelut tulee ottaa huomioon. Mikäli epäkohdat nousisivat esille laajemmalla tutkimusjoukolla kokemuksia kartoittaessa, voisi epäkohtiin puuttumiselle olla mielestäni aihetta.

6 POHDINTA

Opinnäytetyössäni havainnoin tutkimusjoukkoon kuuluneiden ammatillista alaa vaihtaneiden laulun tutkintoon johtavissa opinnoissa opiskelevien henkilöiden laulunopinnoilleen antamia merkityksiä. Tarkastelin tutkimusjoukkoon osallistuneiden vastaajien vapaasti kertomiaan kokemuksia ja pyrin etsimään sieltä yhteneväisyyksiä ja eroja, jotka auttaisivat rakentamaan kokonaiskäsitystä siitä, mikä sai heidät hakeutumaan laulun tutkintoon johtaviin opintoihin, vaikka heillä oli jo muu ammatillinen koulutustausta. Pääkohtina tutkimusaineistosta nousivat esille tutkimushenkilöiden intohimo laulua ja laulunopiskelua kohtaan. Kaikilla tutkimukseen osallistuneilla oli laulun opiskelusta harrastetason kokemuksia taustalla ja intohimo lauluun oli suuri tutkintoon johtaviin opintoihin ajava tekijä. Aineistosta oli havaittavissa, että laulun harrastetason opinnot eivät enää pystyneet tarjoamaan heille tarpeeksi haasteita ja etenemismahdollisuuksia. Lisäksi mielestäni merkittävä esille noussut seikka oli se, että ammatillisiin laulun opintoihin hakeutuneilla oli selkeitä tavoitteita musiikin alan opinnoilleen. Opinnoilla tavoiteltiin alalle työllistymistä ja tästä päätellen opintoihin suhtauduttiin vakavasti.

Hyödynsin havainnoinnissa fenomenologista tutkimusmenetelmää, joka lähtökohtaisesti antaa aineiston ja tutkimushenkilöiden itsensä puhua ja kertoa kokemuksistaan omassa elämänpiirissään. Tutkimusmenetelmän asettelusta johtuen en asettanut tutkimusongelmilleni minkäänlaisia hypoteeseja, koska fenomenologiaan kuuluu olennaisesti fenomenologinen reduktio eli tutkijan tulee siinä mahdollisimman pitkälle sulkea epäolennaisuudet pois havainnoinnista, mukaan lukien omat mielipiteet ja kokemukset tutkimusaiheesta.

Kokemus on aina subjektiivinen ja ainutlaatuinen, eikä näin ollen ole toistettavissa. Tutkielmani aineisto perustui tutkimushenkilöiden kokemuksiin, jotka he esittivät juuri vastaushetkellä olevassa elämäntilanteessaan ja mielentilassaan. Kriittisesti tarkasteltuna jonain toisena ajankohtana heidän vastauksensa olisivat voineet olla erilaisia. Aineiston hankkimistavan tuli kuitenkin menetelmäpohjaksi valitun fenomenologisen tarkastelun kannalta olla sellainen, että heillä oli vapaasti mahdollisuus ilmaista itseään tutkimuskysymysten ohjaamassa aihepiirissä.

Aineiston hankkimistapa on fenomenologisessa tutkimuksessa merkityksellinen, jotta tutkimuskohteilla on mahdollisuus vastauksissaan tuntea olevansa rehellisiä itselleen (Perttula 2000, 440–441). Sähköpostitse lähetettyyn kyselyyn vastaaminen tarjosi tutkimushenkilöille vapaan ja rajoittamattoman mahdollisuuden kertoa vastauksissaan juuri sen verran

kokemuksistaan kuin he halusivat. Sähköpostikyselyn kysymykset toimivat tutkielman aiheeseen orientoivina ja johdattelevina. Toiveena oli, että kysymykset eivät kuitenkaan johdattelisi vastaajien ajattelua liikaa mihinkään tiettyyn suuntaan, vaan olisivat mahdollisimman neutraaleja. Ilman lisäkysymysten esittämistä on vaikeaa ottaa kantaa siihen, vaikuttivatko vastausten sisältöön tutkijan persoona tai vastaajien tietoisuus siitä, että tutkija voi sähköpostiosoitteen perusteella yhdistää vastaajat vastauksiinsa.

Kaikkeen viestintään liittyy viestien tai sanomien merkitysten tulkitsemista, joka on subjektiivista (Åberg 2000, 33). Myös tutkimusaineiston kirjalliseen viestintään liittyi tämä tulkinnallinen näkökulma ja on olemassa mahdollisuus, että toisen tarkastelijan tulkitsemana aineistosta olisi noussut esille erilaisia painotuksia. Tutkimushenkilöiden vastauksista voi päätellä kysymyksenasettelun ainakin jossain määrin onnistuneen, koska kaikki tutkimushenkilöt olivat vastauksista päätelleen tulkinneet ja ymmärtäneet kysymykset jotakuinkin samalla tavoin. Toki tämäkin päättely on ainoastaan opinnäytetyön tekijän näkemys ja tulkinta asian tilasta.

Aineistoani käsitellessäni ja tarkastellessani pyrin huomioimaan omakohtaisen esiyymmärrykseni. Pyrin siirtämään omat mielipiteeni ja kokemukseni sivuun ja havainnoimaan tutkimushenkilöiden kokemuksia ilman ennakkokäsityksiä. Fenomenologisen näkemyksen mukaisesti jokaisella meistä on kuitenkin joka tapauksessa jonkinlainen mielikuva liki kaikista eteemme tulevista elämismaailmamme ilmiöistä. Nämä mielikuvat ja käsitykset ovat yleensä juuri niitä, jotka motivoivat meitä tutkimaan ja tarkastelemaan tiettyjä ilmiöitä. (Varto 1992, 36.) Pyrkimys tieteellisesti luotettavaan tutkimukseen edellyttää rehellisyyttä tutkijan itsensä sekä tutkittavien toiminnassa (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2001, 213–215). Tutkijana olin tutkimushenkilöittäni rehellisyyden varassa ja omalta osaltani pyrin edellä kuvatuin tavoin rehellisyyteen sekä tarkastelutyössä että tutkielmani luotettavuuden tarkastelussa ja pohdinnoissa. Tutkimushenkilöiden vastaukset olivat mielestäni avoimia ja he käsittelivät aihepiiriä vastauksissaan kriittisesti sekä toivat avoimesti esille myös kokemiaan hankalia asioita. Tämän voi tulkita eräänlaisena rehellisyyden ilmentymänä, mikäli haluaa jollain tapaa punnita tai arvioida vastaajien rehellisyyttä.

Opinnäytetyöni lisäsi omaa ymmärrystäni laulun ammattipiskelijöistä, ammatinvaihtajien kokemuksista ja tarjosi näin ollen ajankohtaista ja hyödyllistä tietoisuutta sekä näkökulmia. Näihin näkökulmiin toivoisin myös muiden ammatillisessa koulutuksessa (erityisesti musiikin alan ammatillisessa koulutuksessa) työskentelevien henkilöiden sekä ura- ja ammatinvalinnan parissa työskentelevien henkilöiden tutustuvan.

Muuttuvan maailman aiheuttamat muutospaineet yksilöitä kohtaan eivät nousseet esille juurikaan eli laulun ammatillisiin opintoihin hakeutumisen taustalla ei ilmennyt työttömyyttä tai muita ulkoisista muutoksista kertovia motiiveja. Kriittisesti arvioituna tähän saattoi osaltaan vaikuttaa tutkimusjoukon pieni koko. Tutkimusjoukon vastauksista oli havaittavissa omien yksilöllisten motiivien ja intohimojen tekemisiä ohjailevat merkitykset. Lisätutkimuksen aiheena voisi jatkossa olla se, kuinka paljon nyky-yhteiskunnassa tuetaan ihmisiä näiden omien sisäisten halujen ja intohimojen toteuttamisessa ja mikä merkitys sillä on yhteiskunnallemme. Kuinka yksilöllisiksi opintopolut voidaan kehittää ja mikä merkitys yksilönvapauksilla ja yksilöllisten toiveiden / haaveiden toteuttamisella on tulevaisuuden yhteiskunnassa? Muutokset yhteiskunnassamme tulevat tulevaisuudessa tuskin loppumaan. Näihin asetelmiin perustuen koen aihepiirin jatkotutkimiselle olevan yhteiskunnallista ja sosiaalipoliittista tarvetta.

Aineistoa havainnoidessani mieleeni nousi ajatuksia kyselyyn vastanneita laulunopiskelijoita yhdistävistä tekijöistä. Laulun tutkintoon johtaviin opintoihin hakeutuminen on vaativa prosessi, jossa opiskelupaikan saadakseen on kyettävä onnistumaan pääsykokeissa sekä onnistuttava siellä osoittamaan kyvykkyytensä ja motivoituneisuutensa tullakseen valituiksi alan koulutukseen. Kaikki haastatteluun osallistuneet olivat onnistuneet pääsykokeissa ja tulleet valituiksi tutkintoon johtavaan koulutukseen. Tutkimusjoukko siis edusti tietyllä tapaa valikoitunutta ja ansioitunutta otosta. Mikäli ammatillisiin opintoihin valitsemista voidaan pitää yhtenä alalle soveltuvuuden valikoitumismittarina, voidaan sanoa, että kaikilla tutkielman tutkimusjoukkoon kuuluneilla oli todistetusti edellytyksiä alalla menestymiseen ja ammatilliseen toimintaan musiikin alalla.

Onnistuminen ja menestyminen taiteellisella alalla vaativat yleensä paljon työtä. Jotta tuohon työhön on valmis, tarvitaan hurjan paljon motivaatiota jaksaa tehdä työtä tavoittelemansa asian eteen. Tutkimusjoukon lauluopinnoilleen antamien merkitysten, kuten intohimon laulua ja musiikkia kohtaan, perusteella nostan esille karkean johtopäätelmän, että sisäisen motivaation merkitys korostuu hakeuduttaessa opiskelemaan toista ammatillista koulutusta taiteen alalta. Tämä johtopäätelmä jää tässä vaiheessa vielä opinnäytetyön tekijän omien havaintojen ja tulkinnan varaan ja se vaatisi tuekseen jatkotutkimusta. Väitänkin ihmisten motivaation tutkimisen saralla riittävän paljon mielenkiintoista tutkittavaa, laulunopiskelijoiden motivaatio mukaan lukien.

Kuinka jatkossa ammatilliset oppilaitokset voisivat tukea mielekkäiden opintopolkujen toteutumista? Ja millaisia menetelmiä ja resursseja vaaditaan opintopolkujen toteuttamisessa, erityisesti kulttuurialan opinnoissa? Nämä kysymykset nousivat myös selkeästi mieleeni aineistoa tutkiessani. Ihmisillä on maassamme vapaus hakeutua täydennysopintoihin tai opintoihin

kokonaan uudelle alalle myös aikuisiällä. Työssäni uraohjauksen parissa olen kerännyt käytännön kokemusta erilaisen taustan omaavien aikuisten ihmisten urasuunnittelusta ja heille mielekkäiden ammatillista uraa tukevien opintopolkujen laatimisesta.

Aikuisopiskelu on luonteeltaan erilaista kuin nuoremmalla iällä opiskelu. Aikuisopiskeluun vaikuttavat monet tekijät kuten esimerkiksi opiskelijan tausta, aiempi opintomenestys ja aiemmat kokemukset opinnoista, mahdollinen kokemus työelämässä sekä ajankäytölliset, taloudelliset ja muut opintoja raamittavat tekijät. Olen uraohjaajan työssäni huomannut, että aikuisopiskelijoiden lokeroiminen nuorisoasteen opiskelijoiden kaltaisiin lokeroihin ei välttämättä tuo hyviä tuloksia. Tämän tutkielman aineisto tukee joiltain osin näitä havaintojani. Osa kyselyyn vastanneista olisi selkeästi kaivannut laulun ammatillisiin opintoihinsa henkilökohtaistamisen mahdollistamia menetelmiä luoda opinnoistaan mielekäs, opiskelijan tarpeita vastaava kokonaisuus. Taiteellisella saralla tutkinnoilla ei välttämättä ole painoarvoa, mikäli tähtäimessä on puhtaasti taiteellinen työ. Tutkinnot kuitenkin määrittelevät ja ohjaavat taiteenkin saralla esimerkiksi laulun tutkintoon johtavia opintoja. Olisiko kenties tarjottava erilaista, kenties ei tutkintoon johtavaa taiteellista täydennyskoulutusta jo muulta alalta tutkinnon omaaville, taiteen saralla itseään kehittämään haluaville, taiteelliseen työhön vaaditut lähtökohdat täyttävillä potentiaalisille henkilöille?

Mielekkäällä tavalla toteutettu, toimiva opiskelijoiden ura- ja opinto-ohjaus voisivat tarjota vastauksia aineistosta nousseeseen kritiikkiin. Ehkä joissain tapauksissa toimivan ohjauksen ja henkilökohtaistamisen (= henkilökohtaisen aikaisemmin omaksutun osaamisen sekä opiskelijan henkilökohtaiset tavoitteet huomioivan oppimissuunnitelman laatiminen yhdessä opinto-ohjaajan tai vastaavan henkilön kanssa) avulla voitaisiin suunnata olemassa olevia resursseja kokonaisuuksia mielekkäämmiin palvelevalla tavalla, jolloin tuloksena voisi parhaimmillaan olla sekä opiskelijan että oppilaitoksen kannalta molempia osapuolia tyydyttävä ratkaisu. Näiden ratkaisujen etsiminen voisi tarjota myös työn sarkaa jatkotutkimukselle.

Tämän opinnäytetyönäni toteuttaman tutkielman yhtenä itse asettamani tavoitteena oli toimia jatkotutkimuksen esitutkimuksena. Tämän tavoitteen opinnäytetyöni mielestäni saavutti, sillä tutkielmaa tehdessä esille nousi useita erilaisia kysymyksiä, joiden pohjalta olisi mielekästä toteuttaa jatkotutkimusta. Tavoitteenani oli myös oman pedagogisen asiantuntijuuden kehittäminen aihepiiriä tarkastelemalla sekä henkilökohtaista tietoutta tarkastelun avulla avartamalla. Myös nämä tavoitteet toteutuivat. Tutkielma tarjosi mielenkiintoisen ikkunan laulun ammatillisten opiskelijoiden opinnoilleen antamiin merkityksiin ja herätti pohdiskelemaan ammatillisten opintojen mielekkäiden opintopolkujen mahdollisuuksia. Näitä mahdollisuuksia voi

mielestäni myös jokainen musiikkipedagogisessa työssä toimiva henkilö omalta osaltaan tutkailla ja miettiä oman toimintansa osuutta opiskelijoiden opinnoissaan edistymisen tukemisessa. Hakeutumisvaiheessa motivaatiota ja innokkuutta vaikuttaa aineiston perusteella olevan paljon. Kuinka tuo innokkuus voidaan kanavoida opintoja edistävällä tavalla? Ja kuinka oppimista voidaan tukea ja ohjata sammuttamatta tuota ”taiteen tekemisen paloa”?

Tutkimuksen vaikuttavuutta ja merkityksellisyyttä voi jatkossa lisätä tutkimusjoukkoa laajentamalla, joko määrällisesti tutkimuskohteiden lukumäärää lisäämällä tai muitakin musiikinalan ammattiopiskelijoita mukaan ottamalla. Mikäli halutaan pysytellä musiikin alan opiskelijoiden tutkimisessa, myös tutkimusjoukon laajentaminen musiikin harrastelijaopiskelijoihin voisi tarjota lisänäkökulmia ja vertailukohteita. Yksi mielenkiintoinen mahdollisuus olisi kerätä vertaileva aineisto jollekin muulle alalle kuin musiikin alan opintoihin vaihtaneista ammatinvaihtajista. Tutkimuskenttää riittäisi tällä tavoin vaikkapa kahden tai useammankin erillisen tutkimuksen toteuttamiseen ja näiden tutkimusten tulosten vertailevaan tarkasteluun/tutkimiseen.

Tutkimusotteen vaihtamisella voitaisiin myös saada lisäymmärrystä ja mielenkiintoisia havaintoja. Esimerkiksi aineistotriangulaatiossa saman ongelman ratkaisemiseksi kerätään erilaisia aineistoja, joiden avulla pyritään luotettavampiin tutkimustuloksiin (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2001, 215). Näin erityyppiset aineistot voisivat lisätä pelkästään fenomenologisella otteella tehdyn tarkastelun luotettavuutta ja samalla sulkea pois mahdollista tutkijan oman näkökulman (tiedostamatonta) tutkimustuloksiin sekoittumista. Tarkentavien kysymysten ja lisähaastatteluiden avulla olisi ollut mahdollista lisätä myös tämän opinnäytetyön painoarvoa ja luotettavuutta.

Muuttuvassa yhteiskunnassamme jatkuvan muutoksen keskellä yksilöiden muutostarpeet ja yksilölliset opintopolut korostuvat. Yhtenäiset työurat samassa ammatissa, samalla työnantajalla eivät ole enää yhtä yleisiä kuin muutama vuosikymmen sitten. Yhteiskunnan muutosten luomat paineet luovat haasteita myös yksilötasolla. Nykyelämän ja monimuotoisen työelämän tarpeet edellyttävät yksilöiltä ja myös organisaatioilta oppimiskyvykkyyttä (Senge 2006, 4). Sengen mukaan kaikki ovat oppimiskykyisiä ja halukkaita oppimaan. Tämän tutkielman perusteella voin ainakin tämän tutkimusjoukon kokemuksiin ja myös omiin kokemuksiini peilaten yhtyä Sengen näkemyksiin. Toivottavasti oppimisen mahdollisuudet sekä yksilöiden valinnan mahdollisuus yksilöllisiin opinto- ja urapolkuihin ovat mahdollisia myös tulevaisuudessa.

LÄHTEET

Ammattikorkeakoulujen verkkokirjasto. 2012. Julkaisuarkisto Theseus - ammattikorkeakoulujen opinnäytetyöt ja julkaisut verkossa. Hakupäivä 28.4.2012 <http://www.theseus.fi> .

Hirsjärvi, S. (toim.) 1983. Kasvatustieteen käsitteistö. Helsinki: Otava.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2001. Tutki ja kirjoita. 6.-7. osin uudistettu painos. Helsinki: Tammi. (6.-7.p.)

Laine, T. 2001. Miten kokemusta voidaan tutkia? Fenomenologinen näkökulma. Teoksessa J. Aaltola & R. Valli (toim.). Ikkunoita tutkimusmetodeihin II: näkökulmia aloittelevalle tutkijalle tutkimuksen teoreettisiin lähtökohtiin ja analyysimenetelmiin. Jyväskylä: PS-kustannus, 26-43.

Nurmi, J-E. & Salmela-Aro, K. 2002. Modernin motivaatiopsykologian perusta ja käsitteet. Teoksessa K. Salmela-Aro & J-E. Nurmi (toim.). Mikä meitä liikuttaa: modernin motivaatiopsykologian perusteet. Jyväskylä: PS-kustannus, 10-27.

Perttula, J. 2000. Kokemuksesta tiedoksi: fenomenologisen metodin uudelleen muotoilua. Kasvatus 31 (5). (428-442).

Saarinen, E. 1986. Fenomenologia ja eksistentialismi. Teoksessa I. Niiniluoto & E. Saarinen (toim.). Vuosisatamme filosofia. Porvoo: Werner Söderström Osakeyhtiö, 111-144.

Salmela-Aro, K. 2002. Motivaation mittaaminen. Esimerkkinä Brian Littlen henkilökohtaisten projektien menetelmä. Teoksessa K. Salmela-Aro & J-E. Nurmi (toim.). Mikä meitä liikuttaa: modernin motivaatiopsykologian perusteet. Jyväskylä: PS-kustannus, 28-29.

Senge, Peter M. 2006. The Fifth Discipline: The Art and Practice of the Learning Organization. Lontoo: Random House Business Books.

Varto, J. 1992. Laadullisen tutkimuksen metodologia. Helsinki: Kirjayhtymä.

Åberg, L. 2000. Viestinnän johtaminen. Helsinki: Inforviestintä Oy.

LIITTEET

Liite 1: Tutkimushenkilöille sähköpostitse lähetetty kyselylomake

Hei!

Opiskelen Oulun seudun ammattikorkeakoulussa musiikkipedagogin koulutusohjelmassa ja teen opinnäytetyötä aiheesta *"mikä meitä laulattaa"*. Opinnäytetyöni tarkoituksena on kerätä ammatillista alaa laulun ammatillisiin opintoihin vaihtaneiden käsityksiä ja kokemuksia ammatillisiin laulunopintoihinsa liittämistään merkityksistä. Toivon, että vastaat vapaasti esittämiini kysymyksiin sekä esittäisit omakohtaisia pohdintoja ja perusteluita kysymysten aihepiiriin liittyen. Käsittelem vastaukset luottamuksellisesti ja opinnäytetyössäni pyrin esittelemään tarkasteluja sillä tavoin, ettei lukijoiden ole mahdollista tunnistaa vastaajaa. Esimerkiksi taustatietoja ei suoraan yhdistetä tiettyihin vastauksiin, vaan niitä esitellään koosteenomaisesti, ei yksilöittäin.

Toivon saavani vastauksesi mahdollisimman pian, viimeistään viikon sisällä. Vastatessasi voit käyttää sähköpostisi "vastaa/reply" -toimintoa ja täydentää vastauksesi kysymysten väliin/jälkeen. Kiitokset avusta ja vaivannäöstäsi jo etukäteen!

Ystävällisin terveisin

Maria Mannermaa

(yhteystiedot)

HUOM! Vastaa kysymyksiin laulun ammatillisten opintojen aikana olevan/olleen tilanteesi mukaisesti.

Taustatietoja:

- ikäsi
- sukupuolesi
- siviilisäätyysi
- perhetilanteesi
- aikaisempi/aikaisemmat ammattisi ja koulutuksesi
- työtilanne ennen ammatillisten lauluopintojen aloittamista
- asuinpaikka
- opiskelupaikkakunta (laulun ammatilliset opinnot)

Kysymykset:

- Miksi halusit vaihtaa alaa ja lähteä opiskelemaan laulun ammatillisiin opintoihin?
- Miksi valitsit uudeksi opiskelualaksesi laulun?
- Miksi hakeuduit juuri ammatillisiin opintoihin etkä esimerkiksi harrastetason opintoihin?
- Mitä tavoittelet laulunopinnoillasi?
- Millaisiksi koet laulun ammatilliset opinnot?